

Den ondskab tyskerne havde bedrevet under Anden Verdenskrig, som de voksne tit talte om var ligeså uforståelig for os børn, som inkquisitionen, børnekorstogene og andre særligt udspekulerede straffemetoder må have været for tidligere tiders unger. De voksne omtalte hviskende navne på venner og familiemedlemmer der var kommet af dage, havde lavet noget skidt; som af den ene eller anden årsag var omkommet eller havde overlevet i Himmlers KZ lejre. Vi hørte ord som muselmænd, clearingmord, sabotage, stikkere, schalburgtage, Krystalnatten, samarbejdspolitik, Edderkoppen, værnemager og feltmadrasser. Hippoterror i gaderne, rationering og sortbørshandel hørte til dagens orden før vi kom ind i denne mærkværdige verden. Vi kendte de lokaliteter som de voksne kaldte sabotagemål, Forum, B&W og andre steder. Mange var blevet skudt i Istedgade og et engelsk bombefly var styrtet ned i Den Franske Skole (Jeanne d'Arc Skolen). Flere piloter misforstod situationen. De forvekslede skolen med Shellhuset og mange børn omkom i bomberegnen, under murbrokker og i flammehavet.

Samtalen forstummede altid når de voksne opdagede at vi lyttede, men vi fik efterhånden en ide om hvordan det store billede så ud selv om det ledte til et par misforståelser undervejs. Vi troede en overgang at Frikorps Danmark hørte til de gode. Den misforståelse var vi ikke alene om og den eksisterer den dag i dag. Navnet klingede umiddelbart positivt, lidt ligesom Udlændingesservice, hvor man også bestræber sig for at komme af med uønskede individer. Kong Christian X og danske politikere med Stauning og en fyr der hed Scavenius i spidsen havde godkendt Frikorpsprojektet under ledelse af en kaptajn der hed C. F. von Schalburg, som kæmpede under dansk flag på tysk side under Waffen SS Division Totenkopf. Det var et udslag af det man kaldte for samarbejdspolitikken, som danske politikere gik ind for og med til for ikke at pisse besættelsesmagten af. Denne magt fandt det magtpåliggende at tage navneforandring til Værnemagten fordi det lød bedre, men det blev det ikke bedre af. Kongen derimod kom på bedre tanker og startede sin egen kampagne for at højne moralen i befolkningen ved daglige rideture, der startede før fanden fik sko på.

Da vi blev lidt ældre fandt vi ud af at Frikorpset var blevet sat ind på Østfronten imod Bolsjevikkerne efter at Danmark havde brudt de diplomatiske forbindelser med Sovjetunionen. Danske politikere så rødt hver gang de hørte ordet kommunist og da tyskerne en dag overrakte dem en liste over danske kommunister, som man ønskede at internere, hev justitsministeren sin egen liste op af inderlommen. Den var noget mere omfattende. Ud for en del af navnene på listen var der med en rød blyant sat et sirligt rødt flueben. Det havde man strengt taget ikke behøvet og det har en af de kommunister, der blev interneret i Horserødlejren senere fortalt dem med meget store bogstaver. Han var advokat og hed Carl Madsen. Han deltog i retsopgøret efter krigen, skrev flere bøger om korruption og førte bevis for det magtmisbrug og den nidkærhed, danske politikere havde lagt for dagen i samarbejdet med besættelsesmagten. Hans bøger gik på omgang blandt vennerne og vi læste ham flittigt.

Politiet kom på lidt af en opgave, men gjorde hvad de kunne for at kigge den anden vej, eller ved direkte at advare de Røde. Regeringen lavede flere studehandler med tyskerne og gav dem gerne mere end de bad om. Næsten 150.000 danske arbejdsløse blev sendt på tvangsarbejde i den tyske krigsindustri fordi Adolf havde sendt sine egne arbejdere i krig. Jeg ved ikke om det var almindelig praksis, men min mors kæreste Herbert fortalte at han var en af de første, der fik et iskoldt ultimatum en dag han gik ned for at stemple. Enten tog han arbejde i Tyskland eller osse blev hans understøttelse inddraget. Han måtte af sted.

Projektet hed "Mennesker for Kul" og blev søsat kort tid efter at Danmark, ikke helt uforvarende, var blevet taget på sengen en tidlig morgen den 9. April 1945. (Modsat hvad mange tror, blev der kæmpet bravt ved grænsen, af en cykelkørende hær enhed der mistede 15 mænd). Fædrelandet gik en kold tid i møde og jo flere af dets medborgere Mor Danmark ofrede til den tyske krigsindustri, jo mere kul blev det stillet i udsigt. Herbert var efter alt at dømmes i vildrede med sit politiske ståsted, hvis han da ellers havde haft et. Først meldte han sig som spaniensfrivillig på kommunisternes hold, men hans deling fik problemer med logistikken. Det viste sig at togene på det tyske jernbanenet ikke kørte helt efter Adolfs plan og hele regimentet vendte om. Sammen med flere andre landsmænd valgte han i stedet at kæmpe med Schalburg på finsk side i Vinterkrigen mod Bolsjevikkerne.

Finnerne og de frivillige gik sejrige ud af de fleste træninger, men tabte slaget til sidst. Sympatien med det tapre finske folk lagde kimen til den store misforståelse, der fik mange danskere til at foretage det forkerte valg af de rigtige årsager, eller omvendt, ved at aftjene deres værnepligt under Frikorps Danmark. Ikke alle der meldte sig var nazister, men blot folk der var tænderskærende forbitrede over uretfærdigheden i at det tapre finske folk stod som det stod eller faldt som det gjorde.

Der var folk fra begge lejre i korpset. Efter hjemsendelsen fra Østfronten havde nogle af de værste af dem dannet Schalburgkorpset for at ære mindet om deres tidligere leder, som var faldet på Østfronten. Det afstedkom en del ravage. Korpset flyttede ind i Frimurerlogen på Blegdamsvej hvorfra de organiserede noget, man senere kaldte for Schalburgtage ved at efterligne BOPA, Holger Danske og andre sabotagegruppers metoder. Deres politik var at sabotere mål, der skadede danske interesser og

forvirre befolkningen i deres forsøg på at miskreditere frihedskæmperne. De Borgerlige Partisaner (BOPA) der bestod af tidligere spaniensfrivillige, hvis sympatier lå hos bolsjevikkerne, var langt den mest succesfulde modstandsgruppe. Den største, Holger Danske som var startet af finlandsfrivillige, haltede noget bagefter og det siger sig selv, at deres sympati for BOPA og kommunisterne kunne ligge på et meget lille sted.

Den første sabotageaktion jeg selv deltog i var tæt på at gå i vasken. Den fandt sted på den første jomfruelige dag i et nyt år engang sidst i halvtresserne. Min gruppe sad på et gammelt gulvtæppe i en snehytte som havde overlevet gårsdagens og nattens intense bombardementer. I stearinlysets skær lagde vi dagens fangst af fusere, kiksede raketter og et par nye tøjres lynkinesere på en tør avis foran os. Vi brækkede forsagerne op og lavede en krudtbunke sammen med noget fyrværkeri vi havde til overs. Vi rullede krudtet ind i tørre kvadratiske avisstrimler, der blev holdt på plads med noget selvklæbende svedende klisterstads, lavet af cellofan med lim på, som man kaldte Scotch Tape. Af lunterne på de ubrugte kinesere flettede vi en ny og længere sortkrudtslunte, som vi satte i den ene ende af ladningen og med sejl garn, snørede vi bomben i begge. Målet for aftenens aktion var lokumsskuret nede bag skraldespandene bagerst i gården i Skydebanegade. En af dørene var altid aflåst og det havde længe pirret vores nysgerrighed. Efter et kig på døren diskuterede vi hvor det var bedst at anbringe den cigarformede sprængladning. Mit dæknavn var Liller:

Richard:- Den kan ikke være i nøglehullet, måske i hængelåsen? –

Iver: - Hvad med under døren? –

Richard:- Der er for meget luft –

Iver: - Prøv i revnen mellem trælisterne i døren. Se, man kan bøje dem lidt –

Richard:- Ok, så gør vi det dér –

Liller:- Schhh, tyskerne kommer, lad os se at komme væk –

Vi kunne høre stemmer runge i porten. Det var Ivers storebror Jack og hans irriterende slæng der kom larmende. Vi listede ind på den nærmeste bagtrappe.

Iver:- De ved vi er i gården. De kan se lyset i hulen og alt det andet –

Richard:- Skid på det, vi har bomben og de ved ikke hvor vi sprænger den –

Liller:- Ok, hvornår gør vi det? –

Richard:- Efter aftensmaden –

Døren på første sal gik op og Svend, der var hjemme på juleferie fra kostskolen, kom trampende ned af køkkentrappen. Han var ældre, større, stærkere og værre end nogen af de andre store Rødder. Ingen kunne klare ham eller brød sig om ham bortset fra hans mor, for hvem han en var god, kærlig og ufejlbarlig dreng. Svend havde valgt sig selv som leder i gården og startet sin egen klub som han meldte alle gårdens drenge ind i. Han ville altid have os med i noget. Sidste gang han fandt på noget havde han meldt krig imod Hestegården på hjørnet af Søndre Boulevard og Dannebrogsgade. Han trommede os sammen i sin mors kælderrum hvor vi alle, lederen undtaget, skiftedes til at holde rummet oplyst ved med hænderne, at dreje forhjulet på en gammel cykel med dynamolygte der var hængt op i et sindrigt Storm P. System. Oplysningen med lommelygter og stearinlys var et privilegium der var forbeholdt vores despotiske leder. Han oplyste os om at "Hesteren" havde overtrådt nogle klare uskrevne regler, der berettigede et angreb på deres enemærker.

De fleste af os vidste bedre og havde ikke lyst til at have noget udstående med Hestegården, men det ordnede Svend for os. Vi måtte kigge os over skuldrene lang tid efter at han selv var rejst i sikkerhed bag kostskolens mure. Der havde han lært betydningen af at være øverst i hakkeordenen og alle de unoder, der skal til for at drive det vidt og holde den gående. Vores våben var juletræskøller, hjemmeflettede piske, slangebøsser og forskelligt kasteskyts. Et par stykker af os var altid bagerst i flokken under angrebene mod arvefjenden "Hesteren" eller rødderne fra Sundevedsgade, men vi foretog os ikke noget målrettet i kampens hede fordi vi ikke brød os om det. Hvis vi ikke kunne undgå at fyre noget af, sørgede vi for at vi ikke ramte nogen.

Svends mor havde sendt ham ned for at tømme skraldespanden og vi gemte os under trappen. Nu sad vi igen i saksen på hans bagtrappe, omgivet af fjender for og bag. Vi vidste at han ville få øje på os hvis han osse skulle i kælderen efter kul, så vi løb et par etager op mens han var ude i gården.

Der ventede vi til han var trampet op igen og da han havde lukket køkkendøren bag sig listede vi ned igen. Jack og lømlerne var væk og vi gik tilbage til vore snehytte, som de i mellemtiden havde forbedret ved at lave et par ekstra vinduer og udvide indgangen.

Iver: - Hvem skal passe på bomben? –

Liller:- Jack ved noget, så du kan ikke have den med op –

Richard:- Jeg kan godt –

Liller:- Nej, jeg gør det, så kan du sprænge den –

Vi var altid lidt bekymrede for Richard. Han kom gerne galt af sted og hvis noget absolut skulle gå ud over nogen så kunne man være sikker på at det gik ud over ham. Jeg turde ikke overlade ham

sprængladningen af frygt for hvad der kunne ske omkring middagsbordet og nu var jeg kommet til at foreslå at han skulle sprænge den. I krigen mod "Hesteren" var han blevet såret af en pisk hvis snert var dypet i tjære og fik en sort streg tværs over panden. Det var ikke hans første skade og skulle ikke blive hans sidste.

Operationen forløb heldigvis uden uheld. Richard placerede sprængladningen imellem lamellerne på lokumsdøren og vi havde flugtplanen klar. Iver og jeg lå på taget af skuret, parat til at hive Richard op til os og flygte over pigtrådsspærringen ind til den næste baggård i Dannebrogsgade. Den tur havde vi taget før og, takket være Svend, kom jeg til at tage den dagligt for at styre klar af drengene fra Hestegården, da jeg startede på Oehlenschlägersgades Skole.

Efter at han havde reddet et par sømænd (en måde at brænde en hel tændstik på uden at brænde fingrene) fik Richard endelig fut i den fugtige lunte og ladningen gik af med et brag, der splintrede døren på det svageste sted og vi var klar over, at drønet ville få folk til at komme til vinduerne. Richard løb om på den anden side af skuret hvor vi hev ham op på taget og forsvandt over pigtråden. Vi landede med brag på skraldespandene i den anden baggård, lettere forrevne og løb alt hvad vi kunne. Ude af gården stod vi forpustede i Dannebrogsgade og grinede. Missionen var lykkedes. Vi ventede indtil vi var sikre på at nysgerrigheden og forbandelserne derhjemme havde lagt sig og listede ind i vores egen gård for at tage skaden i øjesyn. Viceværten eller en anden behjertet sjæl havde selvfølgelig slået et par brædder på døren og vi fandt aldrig ud af hvilke hemmeligheder skuret gemte, men det gjorde ikke aktionen mindre betydningsfuld. Vi havde fået vores ilddåb og var fuldbefarne sabotører. Jack og hans kumpaner vidste at det var os der stod bag aktionen og det gav dem et nyt påskud for at bruge de sædvanlige torturmetoder på os i form af bækemad, franske manchetter og mavetamtam når de forhørte os, men som sande partisaner røbede vi ikke noget.

SS brugte i princippet de samme metoder og hvad den overordnede politik angår, så er der ikke den store forskel på hvordan verdens små og store tyranner og deres håndlangere udøver uindskrænket magt. Forskellen ligger i hvor langt de kan eller er villige til at gå. De store drenge ved godt at magten ligger i hænderne på den retfærdige, derfor må de snyde, lyve, stjæle og forbryde sig til den. Gaderne og baggårdenes små tyranner vidste at der ville falde brænde ned og, at det ville få konsekvenser hvis de gik for vidt.

Schalburgkorpset arresterede i 1944 en ung skolelærer der var medlem af Frit Danmarks lærergruppe for at udføre illegalt arbejde. Hans navn var Per Ulrich og de tog ham på fersk gerning mens han var ved at duplikere et nummer af en pamflet med karikaturtegninger af Adolf. Ulrich havde en kunstnerisk åre. Det var ham selv, der havde tegnet diktatoren og, på et meget ubelejligt tidspunkt skulle det vise sig. Han var den ene ud af ti fængslede som tyskerne udtog som gidsler og truede med henrettelse, hvis ikke danskerne bragte folkestrejkerne til ophør. Det var ikke en tom trussel. Strejkerne var startet et lille års tid før i Odense og havde bredt sig som en steppebrand til resten af landet på grund af en indført spærretid. Tyskerne hældte selv benzin på bålet kulminerende med at de henrettede otte medlemmer af den jyske Hvidstengruppe, deriblandt Krofatteren fra Hvidsten Marius Fiil, hans søn og svigersøn.

Det gjorde Føreren bekymret. Importen af danske landbrugsvarer var i fare og han bad sin statholder i Danmark dr. Best om få sagerne bragt i orden. Den danske regering havde sat sig selv ud af spillet, de allierede stolede ikke mere på de danske politikere og sendte dem et vink med en vognstang ved at anerkendte Danmark som allieret nation under Frihedsrådets styre. Rådet havde vist danskerne vejen, de var ubøjelige i deres krav og havde opbakning i befolkningen. Tyskerne måtte til sidst bide i det sure æble, sende det forhadte Schalburgkorpset ud af byen og ophæve spærretiden så københavnerne igen kunne passe deres kolonihaver efter arbejdstid. Der kom flere mindre spontane folkestrejker i tiden efter, hver gang besættelsesmagten gik over stregen. En gang var de kommet til at skyde nogle danske frihedskæmpere under et "flugtforsøg". Af alle steder, midt på Roskildevej, selv om de havde lovet et henrettelsesstop og senere igen, da værnemagten arresterede det danske politi.

I mellemtiden var Per Ulrich blevet sendt i tysk fængsel og endte i Kz-lejren Sachsenhausen, der lå lidt nord for Berlin og lidt for tæt på Gestapos Hovedkvarter. Her uddannedes fremtidige lejrkommandanter og fangevogtere, der eksperimenterede sig frem til de mest effektive og kostbesparende metoder til at ombringe de af deres medmennesker, som de mente var laverestående undermennesker. Kulitemetoden blev første gang afprøvet i Sachsenhausen på 3000 uregistrerede russiske krigsfanger. Lukket inde i lastbiler hvor bilens udstødning var ført ind i det hermetisk tillukkede lastrum endte politiske fanger, sigøjnere, jøder, retarderede, Jehovas Vidner og andre,- som Diktatoren mente var racemæssigt og biologisk underlegne,- deres dage.

Per Ulrich overlevede på mirakuløs vis sammen med 3000 andre syge og afkræftede medfanger og blev hentet af De hvide Busser. Tæt på nederlaget flygtede andre fanger som nazisterne ikke havde nået at få gjort det af med, fra asken til ilden, ud på en døds-march i et Europa i flammer.